

[Úvod](#) » [Ján Majko](#)

Ján Majko (1900-1985) a Nitra

Anzelma Hlôšková

Nechce sa mi veriť, že je to viac ako polovica storočia, čo raz môj otec zahlásil: „Príde k nám Ján Majko, pôjdeme pozrieť tú diery pod Kalváriou.“

Kto bol Ján Majko, to som ako školáčka vedela – bol to slávny objaviteľ jaskyne Domica a viacerých ďalších jaskýň. O jaskyniarstve sa vtedy doma veľa hovorilo. S otcom, ktorý bol železničiarom a mladšou sestrou sme precestovali bývalú republiku a navštívili mnoho jaskýň. Ale že by v Nitre bolo niečo podobné? Svoradovu jaskyňu a aj jaskyňu pod hradom som poznala, tie boli bez kvapľovej výzdoby. Na kalváriu sme chodievali často, bolo tam pekne, kamene boli vyhladené nohami pútnikov, vplyvy počasia tiež urobili svoje. Machom a lišajníkmi porastené zvetrané skaly tvorili spoločenstvo početnej flóry: materina dúška, modré kosatce, žltý nátržník, jemne fialová slamiha, krvavec, veronika a mnoho ďalších sa vyhrievalo na slnku a tvorili miesto, kde bolo dobre. Ťažil sa tu však kameň v kameňolome a tam sme chodili hľadať kúsky kalcitu a maličké krápniky. A práve tu, asi 10-15 m od kolmej steny (teraz je to cvičná stena pre horolezcov) sa nachádzala „tá diera“. Na rovine, medzi skalami bol do hĺbky otvor o priemere 70 cm. Vždy sme zastavili, hodili kamienok a počúvali, ako padá a naráža do stien podzemia.

Keď prišiel Ján Majko k nám domov, bola som prekvapená. Nenápadný, skromný človek v strednom veku spolu s mojím otcom kontrolovali na dvore laná, karabínky, prilby a neviem čo všetko tam bolo. Dva dni objavovali a spúšťali sa do hĺbky. Ján Majko bol spokojný a otec po príchode domov s potmehúdsnym úsmevom mrkol na mamu, z ktorej až potom opadla nervozita a strach o nich. V škole som sa pochválila spolužiakovi kto bol u nás. Chlapci poznali jaskyňu, ale do väčšej hĺbky sa nedostali. Ale pekné krápniky tam boli a ostali v podzemí, lebo z bezpečnostných dôvodov „dieru“ časom zabetónovali a dnes len málokto vie, kde sa nachádzala.

Nedávno sa mi dostala do rúk v Mestskej knižnici kniha od Marcela Lalkoviča: Ján Majko – životné osudy jaskyniara, 2001. Okrem pekného čítania o Majkovi, podrobnom chronologickom slede jeho objavov a prieskumných prác (stručný výpočet bol na plné dve strany) našla som tu poznámky, ktoré ma potešili. Na strane 92 sa píše: „Potom, ako ho (Majka) SSS (Slovenská speleologická spoločnosť) poverila preskúmať v Nitre informácie Dezidera Horváta (môjho otca), pracovníka ČSD, prenikol tu Majko v dňoch 19.-20.10.1950 do priestorov novej pozoruhodnej jaskyne pod Kalváriou, ktorej pokračovanie a pekná kvapľová výzdoba neboli dovtedy vôbec známe.“ V mennom registri je môj otec uvedený ako spoluobjaviteľ jaskyne pod Kalváriou v Nitre v roku 1950. Našla som tu ešte aj ďalšieho pána: Juraj Bárta, speleoarcheológ, vedecký pracovník Archeologického ústavu SAV v Nitre do roku 1988. Na strane 158 sa v knihe M. Lalkoviča píše: „Zaujímavú kapitolu Majkovho života tvoria jeho kontakty s Jurajom Bártom. Ich počiatky sa datujú až do roku 1951 a začínajú gradovať potom, čo v roku 1952 J. Bárta nastúpil na miesto asistenta v Štátnom archeologickom ústave v Martine. Ich charakter vyplynul najmä z toho, že Majko na lokalitách, kde realizoval prieskumné sondovacie práce nachádzal rôzny črepový a iný materiál, ktorý pravidelne posielal do Nitry. Keďže Bárta po nástupe do ústavu dostal do vienka vedenie archeologických výskumov v jaskyniach, Majko mu tiež ako znalec tunajších pomerov upresňoval polohopisné údaje k jaskyniam Silickej planiny, prípadne ho doprevádzal po tunajších lokalitách.“

V Krásach Slovenska z roku 1953 som našla článok a fotografie J. Bárta s názvom: Jaskyňa v Stračeji ceste pri Nitre. Píše v ňom, že pri stavbe mraziarenských tunelov pri vŕtacích prácach sa narazilo na krasové zjavy v podobe nízkych jaskynných priestorov asi 50 m dlhých. Spomína pravdepodobné zrútenie pôvodnej kvapľovej výzdoby, nápadne veľké stalagmity nakopené na dne a nové mladé brčka, „Veľkú sieň“ s výškou 180 cm, dlhú 16 m a širokú 6 m. Podrobne a odborne popísal tieto priestory a na záver dodáva: „Keďže opísaná jaskyňa zamurovaním štôlní mraziarne je pre budúce ďalšie štúdium neprístupné a steny jaskynných priestorov pod vplyvom detonácií pri vŕtacích prácach sa silno narušili, z dokumentačných dôvodov predkladám tento opis ako príspevok k monografii slovenských jaskýň.“

Takto teda skončili obe „nádejné“ jaskyne v Nitre. J. Bárta mi osobne v rozhovore povedal, že aj on sa pustil do „tej diery“ a na stenách našiel podpisy Jána Majku a môjho otca.

Zostali mi pekné spomienky na tie časy, a pár malých, nie príliš ostrých a jasných fotografií a niekoľko krásnych veľkých krápnikov, ktoré môj otec prezieravo „zachránil“ počas svojej objavnej cesty.

Spojitosť Jána Majka s Nitrou bola vlastne dlhodobá a rozsiahla. Nevieť, či sa s ním ešte môj otec stretol. Otec sa stal členom SSS, navštívili sme ešte spolu veľa pekných jaskýň. Dnes už obaja nežijú. Patrí im moja vďaka, lebo príroda a jej krásy mi prirástli k srdcu aj ich pričinením.

Fotoalbum

- [Výpravy za minerálmi](#)
- [Minerály](#)
- [Kalendár](#)
- [Zo života GEOklubu](#)

Toplist